

Nr 597.

Av herr **Ossbahr**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 234, angående anslag till statliga beredskapsarbeten m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 234 angående anslag till statliga beredskapsarbeten med mera framhålles, att vid prövningen under löpande budgetår av framställningarna om medel till olika arbeten från anslaget till statliga beredskapsarbeten, detta anslag i huvudsak ansetts böra förbehållas civila ändamål, och den vid propositionen fogade förteckningen över anvisade medel utvisar, att av hela anslaget å 3 miljoner kronor mindre än en tredjedel kommit militära ändamål till godo. Av såväl respektive militära myndigheters under innevarande budgetår gjorda framställningar om medelsanvisning som den vid Kungl. Maj:ts till föregående års riksdag avlämnade propositionen nr 211 angående anslag till arbeten till motverkande av arbetslösheten fogade förteckningen över arbetsföretag, lämpliga såsom beredskapsarbeten, framgår emellertid, att försvarsbehoven av nu ifrågasvarande natur äro så omfattande, att allenast en ringa bråkdel därav kunnat tillgodoses genom de sålunda beviljade medlen.

Såväl på grund av sin vikt och betydelse som med hänsyn till den omständigheten, att det statliga besparingsarbetet under en följd av år huvudsakligen drabbat försvarsväsendet, borde först och främst de militära ändamålen komma i åtanke, när det gäller arbetslöshetens bekämpande. I stället skjutas dessa krav åt sidan, och väldiga summor anslås till skenfria korsningar, broar och hamnar, civila byggnader, vägarbeten och mycket annat i en hittills aldrig sedd omfattning. Ett otal civila ändamål bliva tillgodosedda på ett sätt, som under normala förhållanden icke gärna varit tänkbart, och därjämte beviljas anslag till företag, som icke motsvaras av ett verkligt behov utan vilkas utförande nästan helt motiveras av önskan att bereda arbete. Man söker på andra håll efter konstlade arbetstillfällen, samtidigt som man ifråga om försvaret alltjämt vill skära ned till och med arbetsanslag, som icke blott i minst lika hög grad som andra skulle kunna bidra till arbetslöshetens motverkande, utan som även äro synnerligen betydelsefulla och nödvändiga. Försvaret skall sålunda icke ens komma i åtnjutande av proportionsvis samma förmåner som andra områden, och ännu mindre är man beredd att giva den kompensation för tidigare gjorda beskärningar, som nu borde vara en naturlig sak. Under det att eljest dyrbara och onödiga arbeten igångsättas, få lämpliga och betydelsefulla arbetsobjekt inom försvarsväsendet förbli oanvända, och icke ens ur anslaget till statliga beredskapsarbeten hava försvarsändamål blivit tillgodosedda i annat än ytterst ringa omfattning.

Det är självfallet icke min avsikt att här söka uppräknade de militära krav, som i nu berörda hänseende kunna finnas, men jag vill emellertid genom en mycket kort exemplifiering något antyda deras art och omfattning samt sålunda även deras lämplighet och önskvärdhet utan att dock därmed i någon mån gradera deras inbördes styrka. De beräknade kostnaderna äro naturligen allenast angivna i ungefärliga och runda tal.

Bland dessa önskemål förekomma sålunda exempelvis följande:

Diknings-, väg- och betong- samt elektrifieringsarbeten m. m. å Järvafältet	kronor	205,000
Vattnivning och avfärgning av I. 1:s och I. 2:s kaserner samt tillbyggnad av stridsvagnsgarage vid I. 2.	»	155,000
Väg- och planeringsarbeten m. m. samt varmbadhus vid K. 1.	»	140,000
Väg-, planerings- och dikningsarbeten m. m. vid A. 6....	»	120,000
Mansksbarack, marketenteri- och mässbyggnad samt stallbyggnad ävensom tillbyggnad av elektricitetsverkstaden vid Ing. 3.....	»	280,000
Väg- och byggnadsarbeten vid I. 7.	»	110,000
Administrationsbyggnad vid Åkers krutbruk	»	100,000
Förrådsbyggnad vid Marieberg.....	»	160,000
Om- och tillbyggnad av rörlaboratoriet å Karlsborg	»	75,000
Skyddsrum, skidförråd, varmgarage, betongbäddningar och materielbod m. m. i och vid Boden	»	195,000
Bombsäker expedition, skyddsrum och kulsprutevärn m. m. i och vid Karlskrona	»	360,000
Bombfast ammunitionsförvaring å Karlsholmen	»	285,000
Baracker i Vaxholms fästning	»	150,000
Befästningsarbeten för luftvärnsartilleri vid kustflottans ankarplatser i Stockholms skärgård	»	200,000
Modernisering av torpedverkstaden i Karlskrona	»	270,000
Ökat förrådsutrymme för torpeder i Karlskrona	»	100,000
Iordningställande av avlöpningsbädd m. m. i Karlskrona	»	100,000
Förstärkningsarbeten för Älvsborgs fästning	»	180,000
Verkstadsbyggnad för flygvapnet å Karlsborg	»	120,000
Kok- och matinrättning vid Hägernäs	»	320,000
Hangarbyggnader å flere orter, nämligen Barkarby, Ljungbyhed, Karlsborg, Västerås, Rommeled, Mohed, Sollefteå och Umeå	»	1,700,000

Genom detta korta utdrag ur de långa förteckningarna torde något av behovens styrka och omfattning hava ådagalagts, men härtill kommer ytterligare en anmärkningsvärd omständighet. Redan under föregående budgetår minskades arméns ordinarie byggnadsanslag med icke mindre än 200,000 kronor i trots därav, att de årliga kostnaderna för underhållet av lantför-

svarets byggnader i enlighet med de grunder, som framlades för 1915 års riksdag, beräknades så lågt som till $\frac{1}{2}$ procent av anläggningskostnaderna under 1—4 året, $\frac{3}{4}$ procent under 5—8 året och 1 procent från och med 9:e året. Vid förra årets riksdag skars vidare anslaget ned med nära 1 miljon kronor från av kungl. arméförvaltningens äskade 2,717,100 kronor till 1,730,000 kronor, och i årets statsverksproposition (4:e huvudtiteln, punkt 53) har av äskade 3,143,500 kronor Kungl. Maj:t allenast hemställt om 1,730,000 kronor. Härvid är att märka, att i kungl. arméförvaltningens äskande å 3,143,500 kronor visserligen ingår det belopp å 200,000 kronor, varmed anslaget för budgetåret 1932/1933 reducerades i följd av beslut att låta anstå med utförandet av åtskilliga inre reparationsarbeten, men däremot har icke någon compensation föreslagits för nyss angivna reduktion å nära 1 miljon kronor för löpande budgetår.

Genom dylika beskrifningar av ett redan i och för sig lågt beräknat underhållsanslag torde icke ens det allra nödvändigaste underhållet av etablissementen med mera kunna ombesörjas, och redan nu är underhållsstandarden märkbart i nedgående, vilket vid upprepade tillfällen av riksdagens militieombudsman påpekats. Det av departementschefen anförda besparingsskålet lär icke heller vara hållbart, enär ett ytterligare eftersättande av nödiga reparationsåtgärder leder därtill, att skadorna hastigt förvärras, varigenom ett senare iståndsättande måste draga avsevärt ökade kostnader. Ett uppskjutande av erforderliga reparationsåtgärder blir därför, därest man icke vill låta lantförsvarets byggnader helt förfalla, synnerligen ekonomiskt, och därtill kommer, att, eftersom medlen under detta byggnadsanslag i största utsträckning utgå till arbetslöner, den föreslagna så kallade besparingen står i föga överensstämmelse med Kungl. Maj:ts strävan att i dessa tider finna arbetstillfällen. Den nedskärning å omkring 1,415,000 kronor av fjärde huvudtiteln, som skett beträffande detta byggnadsanslag, borde sålunda med hänsyn till dessa arbetens natur kompenseras därigenom, att ett motsvarande belopp utginge av de medel, som beviljas till arbetslöshetens motverkande.

Av allt detta framgår sålunda, att icke ens hela det belopp, som av Kungl. Maj:t föreslagits skola utgå till beredskapsarbeten, äro tillfyllest för täckande av de militära behoven av nu ifrågavarande slag, men även om allt därmed icke vore vunnet, borde dock under alla omständigheter åtminstone de medel, som av riksdagen eventuellt kunna komma att beviljas till beredskapsarbeten, helt avse försvarsändamål, och detta jämväl om mot förmodan det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet å 5 miljoner kronor skulle av riksdagen avsevärt höjas.

Nyligen timade händelser hava blottat de allvarliga brister, som vidlåda vårt försvar även i fråga om möjligheterna att i tid lämna underrättelse om annalkande flygplan. Vi äga icke härför erforderlig luftbevakning och

icke heller ett därtill anslutet för varje särskild ort ordnat alarmerings-system. Med nuvarande minimala resurser kunna vi icke ens konstatera, huruvida främmande flygplan överfarit svensk fästnings område eller icke, och den omständigheten, att de militära myndigheterna icke kunnat fastställa att så skett, medför ingen garanti för motsatsen. Vår luftbevakning är därför sådan, att kraftiga åtgärder snarast böra vidtagas, och en skyndsamt anskaffning av ett ytterligare antal strålkastare och lyssnarapparater samt viss övrig luftbevakningsmateriel är därför oundgängligen nödvändig.

I motion nr 210 har jag i anslutning till förslag om inköp av sex luftvärnskanoner hemställt om ett mindre belopp till ovannämnda ändamål, men utöver vad sålunda äskats torde under kommande budgetår böra inköpas ytterligare minst tio strålkastare och tio lyssnarapparater samt viss annan luftbevakningsmateriel. I anslutning till inom kungl. arméförvaltningens artilleridepartement gjorda beräkningar, vilka delvis återfinnas i i luftförsvarsutredningens betänkande (statens offentliga utredningar 1932:3), torde det härför erforderliga beloppet uppgå till omkring 1,500,000 kronor, och det för statsbeställningar avsedda anslaget bör således höjas med samma summa, samtidigt som en motsvarande reducering av andra än här nämnda anslag till arbetslöshetens bekämpande bör ske.

I min motion nr 210 angående anslag till statsbeställningar har jag upptagit ett belopp av nära 22 miljoner kronor för enbart däri antingen direkt beräknade eller, såsom i fråga om viss del av flottans ersättningsbyggnad och bombflygplan, allenast genom hänvisning till beräkningarna i motionen I:110 av herr Johansson i Fredrikslund m. fl. angivna försvarsändamål, och om därtill lägges dels det av departementschefen under rubriken »Fonden för förslag till statsverket, statsbeställningar», omnämnda men i min motion icke ingående beloppet å 4,431,300 kronor till bestridande av kostnaderna för fullföljande av beslutad byggnad av en jagare och två undervattensbåtar samt fullbordande av ombyggnaden av maskinanläggningen på minikryssaren Claes Fleming, dels ock ovannämnda belopp å 1,500,000 kronor till strålkastare, lyssnarapparater och luftbevakningsmateriel, bör alltså anslaget till statsbeställningar för försvarsändamål i sin helhet upptagas till minst 28 miljoner kronor. Den summa, varmed detta belopp icke blott nu höjts utan över huvud taget överskjuter av Kungl. Maj:t för statsbeställningar beräknade 10 miljoner kronor, bör dock lämpligen uppvägas av en motsvarande reducering av andra än här berörda men under den i bland annat proposition nr 234 angivna »Fonden för förslag till statsverket» upptagna anslag till motverkande av arbetslösheten.

När nu nya väldiga belopp skola anslås till arbetslöshetens motverkande, böra främst försvarsbehoven tillgodoses, och därför får jag i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 234 samt under hänvisning till det ovan anförda och min motion nr 210 sålunda vördsamt hemställa,

dels att, därest anslag beviljas till statliga beredskaps-
arbeten, detta helt skall avse försvarsändamål,
dels ock att anslaget till statsbeställningar för näst-
kommande budgetår måtte, enligt ovan angivna grunder,
bestämmas till minst 28 miljoner kronor för försvars-
ändamål.

Stockholm den 5 april 1934.

Carl Patric Ossbahr.

I motionens syfte instämma:

Bj. Holmgren.

Alf Meyerhöffer.

Erik Hagberg.

R. Lundqvist.

T. V. Lundell.

